

INSTITUT PRO DEMOKRACII A EKONOMICKOU ANALÝZU
projekt Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i.

INSTITUTE FOR DEMOCRACY AND ECONOMIC ANALYSIS
A Project of the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences

Platy učitelů v roce 2023 a výhled: jízda z kopce

Červen 2024

DANIEL MÜNICH, VLADIMÍR SMOLKA

PROJEKT NÁRODOHOSPODÁŘSKÉHO ÚSTAVU AKADEMIE VĚD ČR

Daniel Münich

Působí na společném akademickém pracovišti Univerzity Karlovy a Akademie věd ČR CERGE-EI, kde se kromě výuky a vedení akademického think-tanku IDEA zabývá empirickými výzkumy v oblasti ekonomie trhu práce, ekonomie vzdělávání a školství, hodnocení výzkumu a dopadů veřejných politik. Dlouhá léta působil jako seniorní expert v oblastech školství a trhu práce pro Evropskou komisi, vede národní tým celoevropského projektu Euromod, je odborným členem poradní komise pro hodnocení dopadů regulace při Legislativní radě vlády (RIA) a členem Národní ekonomické rady vlády (NERV). V letech 2022–2023 byl prezidentem České společnosti ekonomické.

Daniel works as an Associate Professor at CERGE-EI—a joint academic workplace of Charles University and the Czech Academy of Sciences. He pursues research on the economics of the labor market, education, and schooling. He also focuses on evaluations of the impacts of public policies and on research evaluation. For several years he has served as a senior expert in the European Union's EENEE think tank, which is sponsored by the European Commission. He currently leads the Czech national team for the Euromod project, and is an expert member of the National Economic Council of the Government, and the Czech Government Legislative Council's Advisory Committee for Regulatory Impact Assessment. He was President of the Czech Economic Society from 2022 to 2023.

Vladimír Smolka

Pracoval v oblasti aplikované statistiky a trhu práce. Jako ředitel úseku statistiky ve firmě TREXIMA se podílel na vývoji a provozování Informačního systému o průměrném výdělku. Spolupracoval na projektech výdělkové statistiky pro MPSV, ČSÚ a další centrální instituce. V současnosti působí jako konzultant výdělkové problematiky na trhu práce.

Vladimír's area of expertise is in applied statistics and the labor market. As a director at the Statistics Division at TREXIMA, he has been involved in the development and operation of the Information System on Average Earnings. He has worked on earnings statistics projects for the MoLSA, the Czech Statistical Office and other central institutions. Currently, he works as a payroll consultant on the labor market.

Upozornění: Tato studie reprezentuje pouze názory autorů, a nikoli oficiální stanovisko Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium UK (CERGE).

Warning: This study represents only the views of the authors and not the official position of the Charles University, Center for Economic Research and Graduate Education as well as the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences, v. v. i.

Platy učitelů v roce 2023 a výhled: jízda z kopce

Studie 4/2024

© Daniel Münich, Vladimír Smolka

Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i., 2024

ISBN 978-80-7344-716-8 (Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i.)

Platy učitelů v roce 2023 a výhled: jízda z kopce¹

ČERVEN 2024

DANIEL MÜNICH, VLADIMÍR SMOLKA

Shrnutí

- Pro vývoj platů učitelů je určující vývoj veřejných vzdělávacích výdajů země, konkrétně podíl těchto výdajů na HDP. V Česku dosáhl historického maxima v roce 2021, což zhruba odpovídalo průměru zemí EU27 i OECD. Na základě známého vývoje, Střednědobých výhledů státního rozpočtu (SDV SR) a predikce vývoje české ekonomiky tento podíl v dalších letech klesal, poklesne v roce 2024 a velmi pravděpodobně i v letech 2025 a 2026. Stávající SDV SR totiž, kromě jiného, nezohledňuje nové zákonné zakotvení relativních platů učitelů na úrovni 130 % průměrných mezd v ekonomice. Pokud by se měl podíl školských výdajů na HDP v roce 2025 vrátit na průměr zemí EU27 roku 2021, musely by být výdaje o zhruba 40 mld. vyšší, než předpokládají aktuální rozpočtové výhledy na rok 2025, tedy o 15 %.
- Výše relativních učitelových platů spoluurčuje atraktivitu učitelství a zajišťuje dostatečný zájem o profesi. Výběrovost profese, jak na straně vysokoškolské přípravy, tak během kariéry, spoluurčuje kvalitu vzdělávání. Tyto procesy se realizují dlouhodobě průběžnými příchody a odchody do a z profese a dalším vzděláváním. Proto lze dopady učitelových platů na zájem o profesi, kvalitu práce učitelů a vzdělávací výsledky země vysledovat až s dlouhodobým odstupem, spíše dekád než let.
- Původně politický a nově zákonný závazek relativních učitelových platů na úrovni 130 % se vztahuje k průměrné mzdě v české ekonomice, zatímco mezinárodní srovnání OECD učitelství platy vztahuje k průměrným mzdám vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců. Hodnota českého ukazatele 130 % však zhruba odpovídá hodnotě ukazatele OECD na úrovni průměru zemí OECD i EU27, která je 90 %. V roce 2021 Česko dosáhlo 79 %, přičemž průměr zemí OECD byl oněch 90 %. V letech 2023 a 2024 se Česko průměru zemí OECD začalo vzdalovat.

¹ Tato studie reprezentuje pouze názor autorů, a nikoli oficiální stanovisko Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium UK (CERGE). Poděkování patří Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR za souhlas s výzkumným využitím dat ISPV, která sbírá a spravuje firma TREXIMA spol. s r. o. Za cenné komentáře a rady ke konceptu studie autoři děkují Karlu Gargulákovi, Václavu Korbelovi, Miroslavu Hřebeckému a řadě dalších. Za cenné odborné konzultace k mzdovým indikátorům děkujeme pracovníkům oddělení statistik MŠMT. Případné chyby však jdou pouze na vrub autorů. Studie byla vydána i díky podpoře Akademie věd ČR v rámci výzkumného programu Strategie AV21 Společnost v pohybu.

- Relativní platy učitelů včetně vedoucích pracovníků vůči průměrné mzdě v české ekonomice byly až do roku 2017 velmi nízké – kolem 106 %. V roce 2021, díky nebývale dynamickému několikaletému růstu, se výrazně zvýšily na 125 %. Úrovně 130 % však nedosáhly a v letech 2022 a 2023 se trend obrátil a došlo k poklesu na 115 %. Platy učitelů totiž rostly pouze o 0,8 % a 3,5 %, zatímco mzdy v ekonomice rychleji o 5,3 % a 7,5 %. A v roce 2024 očekávaný růst učitelských platů za očekávaným růstem průměrné mzdy v ekonomice zřejmě opět dále zaostane.
- Výhled na roky 2025–2026 je obtížně předvídatelný. Bude se odvíjet od výše dotace na platy učitelů ze státního rozpočtu, od výše příspěvku z rozpočtu obcí a krajů, od míry přerozdělení prostředků v rámci škol, od vývoje počtu učitelů a od vývoje průměrné mzdy v ekonomice. Na základě aktuální predikce MF ČR vývoje ekonomiky a SDV SR na roky 2025 a 2026 by v roce 2026 měly být oproti roku 2021 nárůsty nominálních hodnot tyto: cenová hladina (+36,7 %), nominální HDP (+37,4 %), průměrné mzdy v ekonomice (+33,0 %), rozpočet MŠMT bez fondů EU (+14,5 %) a jeho části na regionální školství (+14,9 %).
- Pouhé udržení úrovně relativních platů roku 2024 i v letech 2025 a 2026 bude vyžadovat jejich zvyšování tempem růstu nominálních mezd v ekonomice v těchto letech, tedy o 5,5 % a 4,7 %. Nižší tempa růstu by znamenala další pokles směrem k nejnižším relativním platům v OECD, kde byly až do roku 2017. Dosažení průměru zemí OECD v roce 2024 by vyžadovalo skokové zvýšení učitelských platů o 20–25 %. Pokud by v roce 2025 měly relativní platy učitelů dosáhnout úrovně rekordního roku 2021, musel by být rozpočet na ně vyšší o 26 mld. Kč než v roce 2023. Pokud by mělo být v roce 2025 dosaženo průměru zemí OECD, musel by být rozpočet vyšší dokonce o 31,7 mld. Kč. SDV SR však předpokládá pro rozpočet MŠMT na rok 2025 meziroční pokles o 2 mld. Kč.
- V roce 2023 relativní platy učitelů všech věkových skupin podruhé v řadě poklesly. Nejatraktivnější zůstávají platy nejmladších učitelů do 30 let. Naopak relativně nejnižší zůstávají platy učitelů středního věku 30–49 let. Učitelské platy totiž s věkem, přesněji s roky praxe, oproti většině ostatních profesí vyžadujících VŠ vzdělání, rostou pomaleji (i v mezinárodním srovnání), ale zato po celou dobu učitelské kariéry. Kromě nastavení tarifních tabulek k tomu přispívá i absence kariérního řádu a standardů kvality výkonu učitelské profese v různých fázích profesní dráhy.
- Variabilita učitelských platů zůstává dlouhodobě nízká v národním i mezinárodním srovnání a neodpovídá rozdílům v kvalitě práce učitelů. Plat učitele je vedle úrovně vzdělání nadále dominantně určován tarify, tedy roky praxe. Paušalizované platy ve školství vedou k platovému nedocenění a slabé motivaci kvalitních učitelů. To zvyšuje riziko jejich odchodů z profese a snižuje zájem o profesi u mladších generací.
- Po velmi výrazném růstu podílu nadtarifní složky platů učitelů v letech 2019–2021 došlo v letech 2022–2023 k mírnému poklesu, ale stále je vyšší než u srovnatelných profesí ve veřejném sektoru. Podíl nadtarifních složek v roce 2023 byl ale výrazně nižší než 20 % uvedených v revidovaném programovém prohlášení vlády.

Teacher Salaries in 2023 and Beyond: Driving Downhill²

JUNE 2024

DANIEL MÜNICH, VLADIMÍR SMOLKA

Summary

- The development of teachers' salaries is determined by the development of a country's public education expenditures, specifically, the share of GDP spent on education. In the Czech Republic, share of GDP on education reached a historical peak in 2021, roughly corresponding to the average of EU27 and OECD countries. Since then, analyses of developments, the Medium-Term State Budget Outlook and the forecast of the Czech economy show that this share has been declining, will decline in 2024, and very likely will continue to decline in 2025 and 2026. The current Medium-Term State Budget Outlook does not take into account the new statutory anchoring of relative teacher salaries at 130% of average wages in the economy. If the share of education spending in GDP in 2025 were to return to the average of EU27 countries in 2021, spending would need to be about 40 billion higher than the current outlook for 2025, i.e., 15%.
- The relative amounts of teachers' salaries helps to define how attractive it is to enter the teaching profession, and can be a component in ensuring sufficient interest in teaching. Selectivity into teaching, both at entry and throughout a career, determines the quality of education. These processes are realised in the long term through continuous entries and exits from teaching, and ongoing training during a teaching career. Therefore, the effects of teacher salaries on interest in entering the profession, the quality of teachers' work, and ultimately a country's educational outcomes can only be tracked over the long term, over decades rather than years.

---

² This study represents the authors' own views and not the official position of the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences nor of the Charles University Center for Economic Research and Graduate Education (CERGE). We are grateful to the Ministry of Labour and Social Affairs for its approval to use ISPV data collected and managed by TREXIMA spol. s r. o. The authors are grateful to Karel Gargulák, Václav Korbel, and Miroslav Hřebecký and numerous others for their valuable comments and advice. We appreciate consultations on salary indicators kindly provided by the Department of Statistics at the Ministry of Education, Youth and Sports. Any remaining ambiguities or errors are the responsibility of the authors. The study was produced with support from the Czech Academy of Sciences under the AV21 Strategy research programme, Society in Motion.

- The originally political and now legal commitment to relative teacher salaries of 130% refers to the average wage in the Czech economy, while the OECD international comparison relates teacher salaries to the average wages of university-educated employees. However, the value of the Czech indicator of 130% roughly corresponds to the OECD indicator at the level of the OECD and EU27 average, which is 90%. In 2021, the Czech Republic reached 79%, while the OECD average was 90%. In 2023 and 2024, the Czech Republic started to move further below the OECD average.
- Teacher salaries, including school principals and other education management staff, relative to the overall average wage of all workers in the Czech economy, were very low until 2017, at about 106%. In 2021, thanks to unprecedented increases over those few years, they grew significantly, to 125%, though they did not reach the 130% level, and in 2022 and 2023 the trend reversed, with education wages falling to 115%. Indeed, teachers salaries rose by only 0.8% and 3.5%, while wages in the economy grew faster, by 5.3% and 7.5%. To date in 2024, the expected growth in teacher salaries is likely to again lag well behind expected growth of average wages in the economy.
- The outlook for 2025–2026 is difficult to predict. It will depend on the amount of the subsidy for teachers' salaries from the state budget, the amounts contributed from the budgets of municipalities and regions, the degree of redistribution of funds among schools, development of numbers of teachers, and development of the average wage in the economy. Based on the current forecast on growth of the economy by the Ministry of Finance of the Czech Republic, and the Medium-Term State Budget Outlook for 2025 and 2026, the nominal increases in 2026 compared to 2021 should be as follows: price level (+36.7%), nominal GDP (+37.4%), average wages in the economy (+33.0%), the budget of the Ministry of Education without EU funds (+14.5%) and its contribution to regional education (+14.9%).
- Simply maintaining the 2024 level of relative wages in 2025–2026 will require increases at the rate of nominal wage growth in the economy in those years, i.e., 5.5% and 4.7% respectively. Lower growth rates would mean a further decline towards the lowest relative teacher wages in the OECD, as they were before 2017. Reaching the OECD average in 2024 would require a 20–25% rise in teacher salaries. If relative teacher salaries were to reach the record level of 2021 in 2025, the budget would have to be CZK 26 billion higher than in 2023. If the OECD average were to be reached in 2025, the budget would have to be even higher, by CZK 31.7 billion. However, the Medium-Term State Budget Outlook for 2025 foresees year-to-year decrease of CZK 2 billion for the Ministry of Education, Youth and Sports.
- In 2023, the relative salaries of teachers of all age groups fell for the second year in a row. Salaries for the youngest teachers under 30 remain the most attractive. In contrast, the relative salaries of middle-aged teachers aged 30–49 remain the lowest. Teachers' salaries increase more slowly with age, or, more precisely, with years of experience, compared to those of most other professions that require a university degree (even in international comparisons), but they do increase throughout a teaching career. In addition to setting salary scales, the absence of regulation and quality standards for the performance of teachers at different stages of their careers contributes to this.

- Teacher salary variability remains low in the long term in national and international comparisons and does not correspond to differences in the quality of teachers' work. In addition to their level of education, teachers' pay is still dominated by tariffs, i.e., years of experience. Flat-rate salaries in education lead to underpayment and poor motivation of quality teachers. This increases the risk of teachers leaving the profession and reduces interest in the profession among younger generations.
- After a very significant rise in the share of the extra tariff component of teachers' salaries between 2019 and 2021, there has been a slight decrease between 2022 and 2023, but wages are still higher than for comparable professions in the public sector. However, the share of the overhead component in 2023 was significantly lower than the 20% indicated in the revised government programme statement.

Prolog

Ve studiích IDEA každoročně připomínáme, že učitelské platy v poměru k průměrným mzdám ostatních vysokoškolsky vzdělaných v ekonomice, dále jen **relativní platy**, dlouhodobě spoluurčují kvalitu vzdělávání a vzdělanost v zemi. Kvalita učitelského sboru se tedy vytváří, nebo vytrácí dlouhodobě, postupnými příchody a odchody do a z profese. Relativní platy výrazně ovlivňují zájem o profesi v řadách současných i budoucích učitelů, kteří se na ni rozhodnou dlouhým vysokoškolským studiem připravovat. Platová atraktivita učitelství nejen podmiňuje dostatečnou nabídku učitelů, ale umožňuje i výběr z nich a konkurenci s důrazem na kvalitu.³ Relativní platy učitelů tak s prodlevou let a spíše dekád spoluurčují kvalitu práce učitelů, potažmo kvalitu výuky a vzdělanostní výsledky žáků.⁴ Hlavní výdajovou položkou veřejných rozpočtů na školství jsou platy, především platy učitelů. Proto je pro jejich vývoj zásadní vývoj výdajů státního rozpočtu (SR) na školství.

Podíl veřejných výdajů na školství na HDP v ČR dosáhl historického maxima **4,7 %** v roce 2021⁵. Bylo tím téměř dosaženo průměru zemí EU27 na úrovni **4,8 %**. Podobně v roce 2021 vypadalo srovnání ČR s průměrem zemí OECD, byť jinak definovanými statistikami. Vývoj tohoto podílu v ČR v dalších letech odhadujeme⁶ na základě dosavadních temp růstu HDP a výdajů kapitoly MŠMT státního rozpočtu (SR) v letech 2022 a 2024, na základě ekonomické predikce MF ČR a oficiálních Střednědobých výhledů státního rozpočtu Ministerstva financí (SDV SR) na roky 2025 až 2026. V roce 2024 by tak podíl vzdělávacích výdajů ze **4,7 %** roku 2021 poklesl na **4,3 %**. V dalších letech 2025 až 2026 pak dále na **4,1 %** a **3,9 %**. Dle Eurostatu vykazovala ČR podíl 4,3 % naposledy v roce 2016, kdy patřil k nejnižším v rámci zemí EU27.

Tabulka 1 prezentuje potřebu dodatečných prostředků potřebných k udržení podílu školských výdajů na HDP na úrovni roku 2021. Jde o rozdíl mezi schválenými prostředky SR rozpočtové kapitoly MŠMT pro roky 2021–2024 respektive prostředky uvedenými ve Střednědobém výhledu SR (SDV SR) na roky 2025–2026. V roce 2025 by tak bylo

³ Roli samozřejmě hrají i kariérní podmínky, podpora práce učitelů a například standardy kvality práce učitelů a škol. Více viz metodický portál České školní inspekce Kvalitní škola [▶](#)

⁴ Detailnější diskusi těchto fenoménů a odkazy na vědeckou literaturu obsahují předchozí studie IDEA. Problematikou kvality práce učitelů se v zahraničí zabývají např. studie Hanushek (1971, 2011), IDEA 2018b, Hanushek a kol. (2019), Golsteyn a kol. (2016), Hanushek a Rivkin (2004, 2006).

⁵ Celkový podíl veřejných školských výdajů na HDP **4,7 %** v ČR (**4,8 %** v EU27) byl v roce 2021 dle Eurostatu složen takto: Předškolní a první stupeň vzdělávání 1,3 % (1,7 %); Druhý stupeň a středoškolské vzdělávání 2,3 % (1,8 %); Terciární vzdělávání 0,7 % (0,8 %); Neurčeno úrovní vzdělání 0,1 % (0,1 %); Podpůrné služby ve vzdělávání 0,2 % (0,3 %); Jinde nezařazené 0,1 % (0,1 %). Zdroj Eurostat [▶](#)

⁶ Náš odhad je založen na tempech růstu výdajů SR a nebere v potaz případné změny temp růstu fondů EU.

potřeba částku plánovanou ve SDV SR navýšit o **40 mld. Kč** (vyšší o 38 mld. Kč oproti rozpočtu na rok 2024). To by představovalo meziroční nárůst o téměř 15 %. Pokud navíc zohledníme skutečnost, že školské prostředky z fondů EU v letech 2021–2024 oscilovaly mezi 10 a 13 mld. Kč, tedy nerostly, a že SDV SR s nimi pro léta 2025–2026 nepočítá, muselo by celkové navýšení z národních zdrojů, oproti částce uvedené ve SDV SR na rok 2025, představovat **55 mld. Kč**.

Tabulka 1: Výdaje státního rozpočtu rozpočtované a potřebné k udržení podílu školských výdajů na HDP na úrovni roku 2021 [mld. Kč]

	2021	2022	2023	2024	2025*	2026*
Schválené výdaje SR bez fondů EU/FM	227	239	255	260	258	258
Navýšení potřebné k dosažení podílu školských výdajů na HDP roku 2021	0	13	18	24	40	54

* Údaje SR za roky 2025 a 2026 vychází ze Střednědobého výhledu SR na roky 2025–2026.

Z důvodu výrazného zaostávání veřejných výdajů na školství po roce 2021 za růstem nominálního HDP i průměrných mezd v ekonomice relativní platy učitelů klesaly. A na základě SDV SR by klesaly i v letech 2025 a 2026. SDV SR z podzimu 2023 ale nezohledňuje nový zákonný závazek výše relativních platů učitelů a skutečné výdaje mohou být výrazně vyšší.

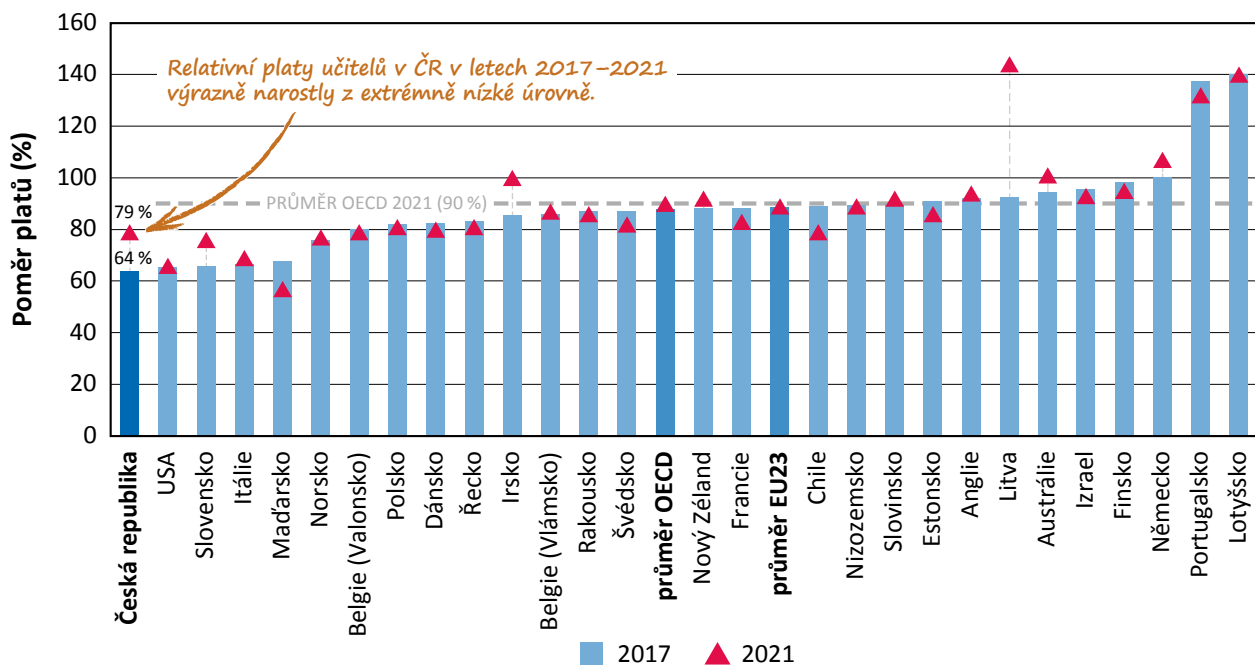
Následující analýza mapuje vývoj učitelských platů a navazuje na studie z předchozích let. Shrnutí dynamického vývoje poslední dekády obsahuje studie IDEA z roku 2023.⁷ Naše analýzy jdou nad rámec běžných statistických přehledů a akcentují motivační aspekty učitelských platů: jejich vazbu na vývoj mezd v ekonomice, podíl a variabilitu nadtarifních složek platů a kariérní profil. V letošní studii aktualizujeme trendy za rok 2023 a s ohledem na řadu neznámých objasňujeme možný vývoj v letech 2024 až 2026.

⁷ Platy učitelů v roce 2022 a výhled: cesta z propasti a zase zpět? (IDEA 2023) [↗](#)

1. Platy v mezinárodním srovnání

Mezinárodně jsou relativní platy učitelů ve statistikách OECD vztahovány k průměrným platům vysokoškolsky vzdělaných v dané zemi. Je to logické, protože učitelská profese vyžaduje vysokoškolské magisterské vzdělání. Takto měřeno, relativní platy českých učitelů⁸ na úrovni **64 %** patřily až do roku 2017 k nejnižším v rámci desítek ekonomicky nevyspělejších zemí světa (OECD) – **Graf 1**. Pozice Česka se však do roku 2021, poslední rok, za který OECD zveřejnila data, výrazně zlepšila a relativní platy tehdy dosáhly úrovně **79 %**⁹. I tak se i v roce 2021 stále nacházely znatelně pod průměrem zemí OECD (**90 %**).

Graf 1: Mezinárodní srovnání relativních platů učitelů, 2017 a 2021
(průměrné platy učitelů v poměru k průměrným mzdám VŠ vzdělaných zaměstnanců v ekonomice)

Zdroj: Education at a Glance, OECD 2023, str. 400; OECD 2021, str. 328, Figure D3.1., <https://stat.link/m1bpza>

Pozn: Učitelé na druhém stupni veřejných základních škol. Platy zahrnují veškeré příplatky. Průměry za zaměstnance 25–64 let pracující celý rok na plný úvazek v referenčním roce.

Protože OECD údaje za poslední roky 2022–2023 zatím nejsou dostupné, natož výhledy na další roky, srovnáváme v **Grafu 2** vývoj posledních let založený pouze na českých údajích. Z vývoje je zřejmé, že relativní platy učitelů v Česku v roce 2021 dosáhly historického maxima (79 %), které bylo stále znatelně pod průměrem zemí OECD. V dalších letech 2022 a 2023 je však zřejmý výrazný pokles na 73 %.

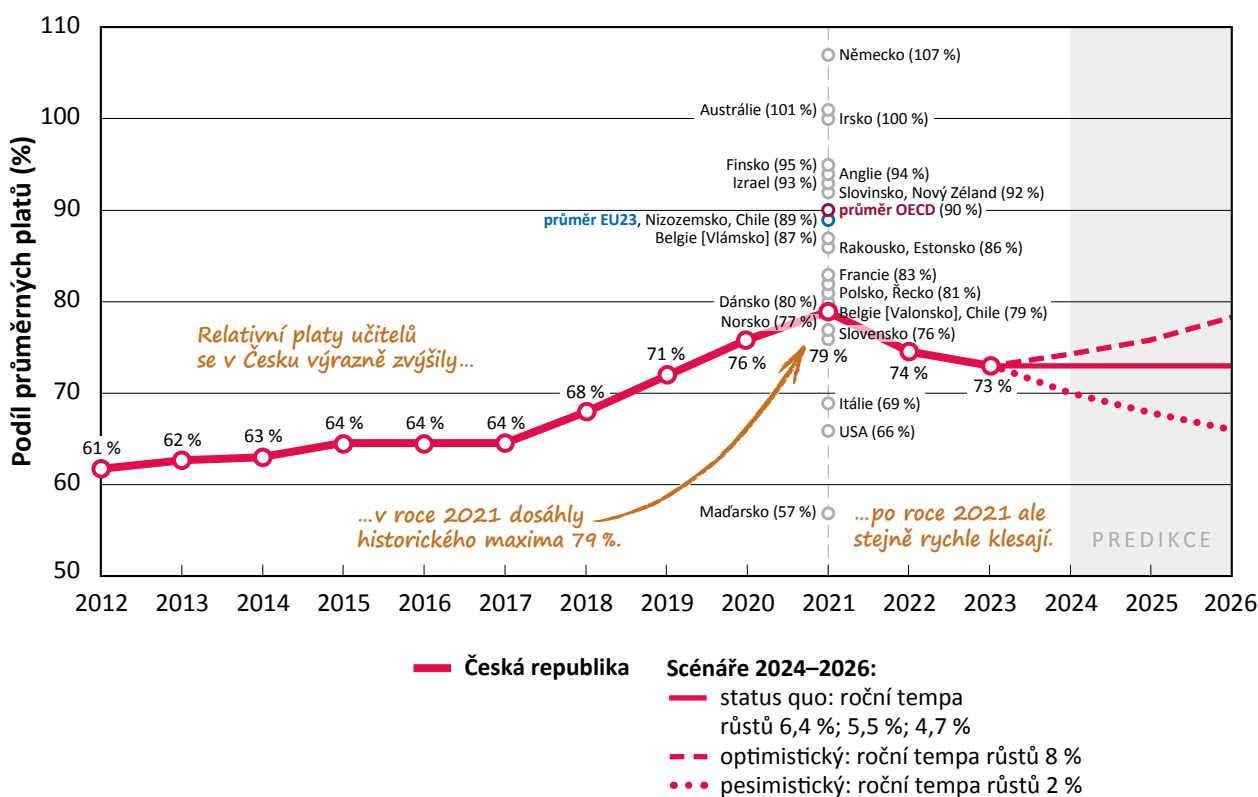
⁸ Regionální školství zahrnuje mateřské, základní, střední a vyšší odborné školy.

⁹ Mezinárodní srovnání relativní úrovně učitelských platů vůči VŠ vzdělaným v dané zemi nabízí ročenky OECD Education at a Glance. Její poslední vydání ukazuje situaci v ČR roce 2020 a jen pro některé země v roce 2021.

Protože statistiky platů učitelů v roce 2024 budou známy až na jaře 2025, a protože jednání o SR na rok 2025 a revize výhledu na rok 2026 nejsou v době kompletace této studie k dispozici, prezentujeme v **Grafu 2** tři možné scénáře vývoje. Všechny pracují s tempem růstu průměrných mezd v ekonomice dle aktuální predikce MF ČR.¹⁰

- scénář–status quo:** pokud by se měl pokles relativních učitelských platů v letech 2024 až 2026 zastavit, musela by roční tempa růstu učitelských platů v těchto letech odpovídat tempům růstu průměrných mezd v české ekonomice, tedy predikovaným **6,4 %**, **5,5 %** a **4,7 %**.
- scénář–optimistický:** předpokládá vysoká roční tempa růstu učitelských platů o **8 %**. V tomto případě by se relativní platy učitelů začaly opět přibližovat průměru zemí EU a OECD.
- scénář–pesimistický:** předpokládá nízká roční tempa růstu učitelských platů pouze o **2 %**. To by znamenalo další směřování do hlubokého podprůměru zemí EU a OECD. Například, pokud by relativní učitelské platy v roce 2024 měly skokově dosáhnout průměru zemí OECD, tedy zhruba 130 % průměrných mezd, musely by skokově vzrůst o těžko představitelných zhruba 20–25 %. Faktory vývoje učitelských platů v letech 2024 až 2026 se podrobněji zabýváme dále.

Graf 2: Mezinárodní srovnání relativních platů učitelů a výhled
(průměrné platy učitelů vůči průměrným platům VŠ vzdělaných)

Zdroj: Vlastní výpočty na základě:

Makroekonomická predikce MF ČR, duben 2024:

<https://www.mfer.cz/cs/rozpocetova-politika/makroekonomika/makroekonomicka-predikce>

ČSÚ, Struktura mezd zaměstnanců, <https://www.czso.cz/csu/czso/struktura-mezd-zamestnancu-2023>

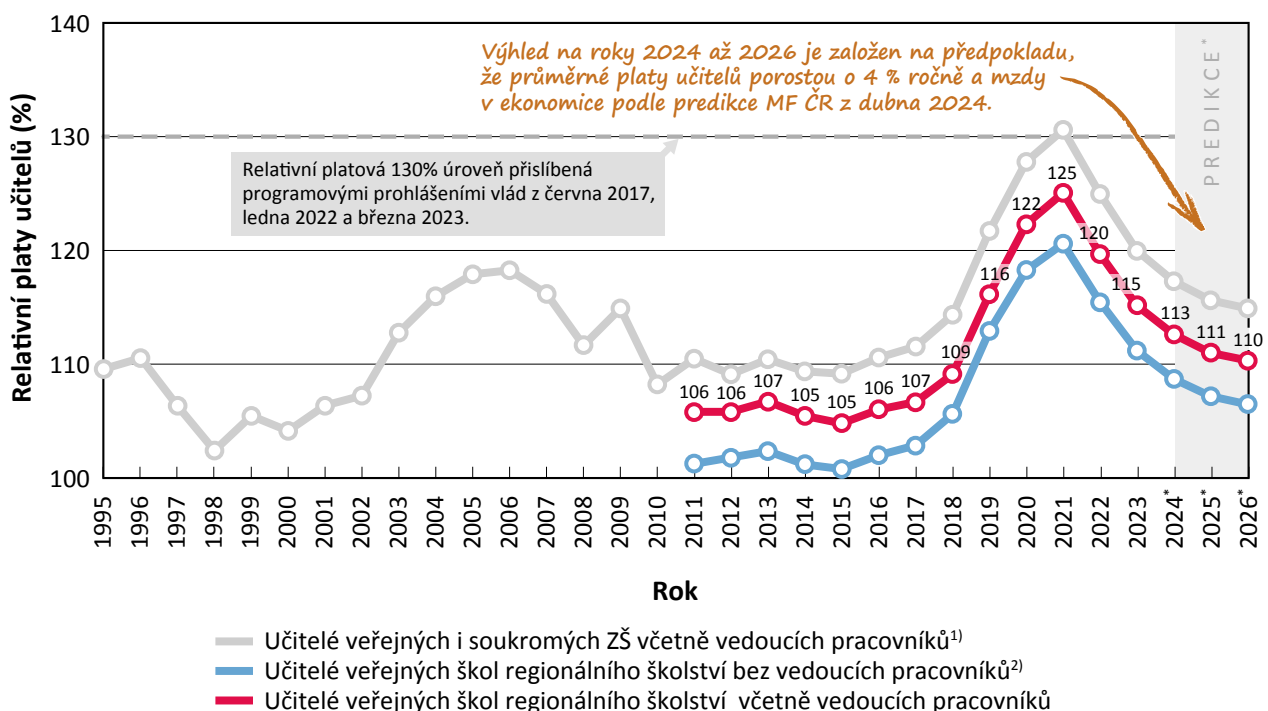
¹⁰ Na základě Makroekonomické prognózy MF ČR z dubna 2024.

2. Vývoj učitelských platů v ČR

České trendy do roku 2023 v detailu

Jak vysvětlujeme v **Textboxu 1**, zatímco v mezinárodních srovnáních OECD jsou platy učitelů poměřovány k průměrným platům vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců, v Česku se ujalo srovnání s průměrnou mzdou v ekonomice, tedy průměrem za zaměstnance všech úrovní vzdělání. Právě tak je vyjádřen všeobecně známý politický a nově i zákonný příslib 130 %. Vývoj tohoto ukazatele na národních datech ukazuje **Graf 3**.

Graf 3: Relativní platy učitelů
(průměrné platy učitelů v % průměrných mezd v ekonomice)

¹⁾ Zdroj: MŠMT, Statistická ročenka školství – zaměstnanci a mzdové prostředky,

-Kapitola B1 – oddíl B1.2 Základní vzdělávání – základní školy, sešit B1.2.7,

<https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/statisticka-rocenka-skolstvi-zamestnanci-a-mzdove-prostredky-12>

- Kapitola B1 – oddíl B1.2 Základní vzdělávání – základní školy,

<https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/statisticka-rocenka-skolstvi-zamestnanci-a-mzdove-prostredky-13>,

PaM_b102_22.xlsx, List B1.20.7

²⁾ Regionální školství zahrnuje mateřské, základní a střední školy. Zdroj: MŠMT, Genderová problematika zaměstnanců ve školství,

Sešit 1, <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/genderova-problematika-zamestnancu-ve-skolstvi>

* Predikce je založena na predikovaném každoročním zvyšování učitelských platů o 4 % v letech 2024 až 2026. Predikce průměrné

mzdy v letech 2024 až 2026 je založena na údajích Makroekonomické prognózy MF ČR z dubna 2024, str. 38,

<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/makroekonomicka-predikce>

pracovníků, který v **Grafu 3** představuje červený profil.¹² Opět vidíme výrazný růst z velmi nízké úrovně cca 106 % před rokem 2017 a dosažení maxima v roce 2021 na úrovni 125 %. Politicky a posléze zákonem slibované úrovně 130 % tedy ani v maximu v roce 2021 ještě dosaženo nebylo.

V letech 2022 a 2023 pak relativní platy učitelů klesaly. Udržení relativní úrovně dosažené v roce 2021 by totiž bývalo vyžadovalo, aby učitelské platy meziročně rostly stejným tempem jako mzdy v ekonomice, tedy o 5,3 % a 8,0 %. Rostly však pouze o 0,8 % a 3,4 % a za vývojem mezd v ekonomice zaostávaly.

Šedý profil **Grafu 3** představuje nejdelší dostupnou konzistentně definovanou časovou řadu relativních platů od roku 1995, která zahrnuje i učitele neveřejných základních škol (tj. soukromých a církevních), a to včetně řídicích pracovníků. Modrý profil pak ukazuje relativní platy učitelů bez vedoucích pracovníků.

---

¹² Regionální školství zahrnuje mateřské, základní, střední a vyšší odborné školy. Časovou řadu učitelských platů bez vedoucích pracovníků ve veřejných školách regionálního školství MŠMT sledují statistiky MF ČR pouze od roku 2011. [🔗](#)

Historie politických slibů 130 %

Kvantifikované politické přísliby relativních učitelských platů se datují od volební kampaně předcházející volby do Poslanecké sněmovny na podzim roku 2017. Historii podrobněji mapuje loňská studie (IDEA 2023). Dnes již všeobecně známý příslib 130 % průměrných mezd v ekonomice byl dán nejdříve ČSSD, posléze hnutím ANO a stal se cílem vlády nejen v letech 2018–2021, ale dostal se i do programového prohlášení současné koaliční vlády (ODS, KDU-ČSL, STAN, TOP09 a Piráti): „... v měsíčním průměru na jeden úvazek učitele nejméně 130 procent průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství“. V původním programovém prohlášení současné vlády z počátku roku 2022 se příslib týkal široké skupiny **pedagogických pracovníků** a v jeho revidované verzi už pouze menší skupiny **učitelů**. Vzhledem k tomu, že platy učitelů jsou výrazně vyšší než platy **ostatních pedagogických pracovníků**, revidované programové prohlášení finanční naplnění cíle o něco usnadnilo. Zde je třeba si uvědomit, že politický závazek¹³ 130 % se vztahuje k průměrné mzdě v české ekonomice, zatímco mezinárodní srovnání OECD učitelské platy vztahuje k průměrným mzdám vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců. Hodnota českého ukazatele 130 % však zhruba odpovídá hodnotě ukazatele OECD na úrovni průměru zemí OECD 90 %. V roce 2021 Česko v tomto ohledu dosáhlo 79 %, tedy stále daleko od průměru zemí OECD na 90 %.

Výrazný pokles relativních platů učitelů v letech 2022–2023 byl způsoben zaostáváním tempa růstu výdajů na platy za tempem růstu mezd v ekonomice a nárůstem počtu učitelů, za kterým stál nárůst počtu osob školního věku. V detailu to lze shrnout zhruba následovně:

Za předpokladu stálého počtu učitelů a při jinak stejných podmínkách by udržení relativních učitelských platů v roce 2023 na úrovni roku 2021 vyžadovalo procentní nárůst objemu mzdových prostředků odpovídající procentnímu nárůstu průměrných mezd v ekonomice, což bylo **13,7 % (Tabulka 2)**. Avšak učitelské platy narostly pouze o **4,4 %**, tedy pouze o třetinu. Bylo to dáno nejen tím, že se objem výdajů na učitelské platy zvýšil

¹³ Zákonné zakotvení relativních platů učitelů představuje paragraf 116c, odstavec č. 4 školského zákona: „Ministerstvo vyhlásí normativy a opravné koeficienty podle odstavce 1 písm. b) a § 161 odst. 1 tak, aby celková výše finančních prostředků určených na platy učitelů rozepisovaných podle odstavce 3 odpovídala v měsíčním průměru na 1 úvazek učitele nejméně 130 % průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství.“

pouze o **8,4 %**, ale i tím, že o **4,8 %** narostl počet učitelů. To zhruba odpovídalo **3,8%** nárůstu populace žakovského věku 3–18 let, na kterém se přirozeně podepsal i příliv mladých lidí z Ukrajiny, se kterým se původně nepočítalo. Takže zatímco procentní nárůst průměrných mezd v ekonomice a počtu učitelů mezi roky 2021 a 2023 představoval **18,5 %** (13,7 + 4,8), nárůst výdajů na učitelské platy byl pouze **8,4 %**, tedy méně než poloviční. Právě proto byl **4,4%** nárůst platů učitelů výrazně nižší než **13,7%** nárůst mezd v ekonomice, a tudíž relativní učitelské platy v letech 2022–2023 tak výrazně poklesly.

Tabulka 2: Nárůsty mezi lety 2021 a 2023 (v %)

Období let	Průměrné mzdy v ekonomice	Populace 3–18 let	Počty učitelů	Výdaje na regionální školství	Výdaje na platy učitelů	Průměrné platy učitelů
2021–2023	13,7 %	3,8 %	4,8 %	13,0 %	8,4 %	4,3 %

Očekávaný vývoj v letech 2024–2026

V roce 2024 lze na základě již schváleného SR očekávat další pokles relativních platů učitelů. Jak velký ten pokles bude, také ovlivní vývoj počtu učitelů, vládou slíbené případné mimořádné navýšení rozpočtu MŠMT na rok 2024 v průběhu roku a také pravděpodobné přerozdělování mzdových prostředků na úrovni škol směrem k nepedagogickým pracovníkům. Výsledek však bude znám až na jaře 2025, kdy budou zveřejněny statistiky za rok 2024.

Výhled na roky 2025–2026 je nyní v květnu 2024 obtížně předvídatelný z řady důvodů. Roli bude hrát řada neznámých s tím, že +/- v závorkách indikují hypotetická znaménka dopadu na relativní platy učitelů¹⁴:

- **Dotace na platy učitelů ze státního rozpočtu (+).** Jediným vodítkem je v tomto Střednědobý výhled státního rozpočtu (SDV SR) na roky 2025 a 2026 z MF ČR, jak byl na podzim 2023 předložen vládou do Sněmovny. Ale SDV SR není ani závazný, ani brán příliš vážně. Je velmi pravděpodobné, že schválené částky rozpočtů na roky 2025 a 2026 se budou více či méně od výhledu lišit směrem nahoru s ohledem na zákonné zakotvení relativních učitelských platů.
- **Príspevky školám na platy učitelů z rozpočtu obcí a krajů jako zřizovatelů (+).** Tyto příspěvky jsou sice dobrovolné, jejich podíl je nízký, ale pod rostoucím finančním tlakem na školy se budou zřejmě zvyšovat.

¹⁴ Pozitivní dopad bude zřejmě mít i změna hrazení náhrad v době nemoci, která je od roku 2024 hrazena z prostředků na platy, a nebude tedy docházet k vyvádění prostředků z platů. ČSÚ ale bude pravděpodobně stále tyto náhrady ze mzdových prostředků vydělovat, byť se dle zákona o mzdové prostředky jedná.

- **Přerozdělení prostředků v rámci škol (-)** směrem k ostatním pedagogickým a nepedagogickým pracovníkům z rozhodnutí vedení škol. Protože platy některých nepedagogických pracovníků jsou velmi nízké, je možné, že někteří ředitelé škol je částečně budou dofinancovat z jiných prostředků, včetně nadtarifních složek pedagogických pracovníků včetně učitelů.
- **Počty učitelů (-) se v letech 2024–2025** budou pravděpodobně mírně zvyšovat, s ohledem na zaváděnou regulaci počtu odučených hodin a počty obyvatel školního věku 3–18 let včetně se zřejmě budou zvyšovat také, viz **Graf 4.1**.
- **Růst průměrné mzdy v ekonomice (-)**. Zde vycházíme z predikce MF ČR z dubna 2024. Čím rychleji porostou mzdy v ekonomice, tím více se budou relativní platy učitelů snižovat.
- **Demografické stárnutí učitelského sboru (+)**. Jak ukazujeme v 3. kapitole, doba praxe hraje v platových tabulkách ve školství významnou roli. Tabulkové platy učitelů proto rostou s roky praxe, sice pomalu, ale po celou dobu pracovní kariéry. Rostoucí podíl starších učitelů tedy zvyšuje rozpočtové nároky. **Graf 4.2** ukazuje, že podíl mladších učitelů ve věku 25–54 let se výrazně snížil ze 78,5 % v roce 2011 na 67,3 % v roce 2023. Dopad této změny věkové struktury učitelů představuje dodatečné výdaje na platy učitelů ve výši 3,8 mld. Kč, což zhruba odpovídá 3,1 % celkových výdajů na platy učitelů.

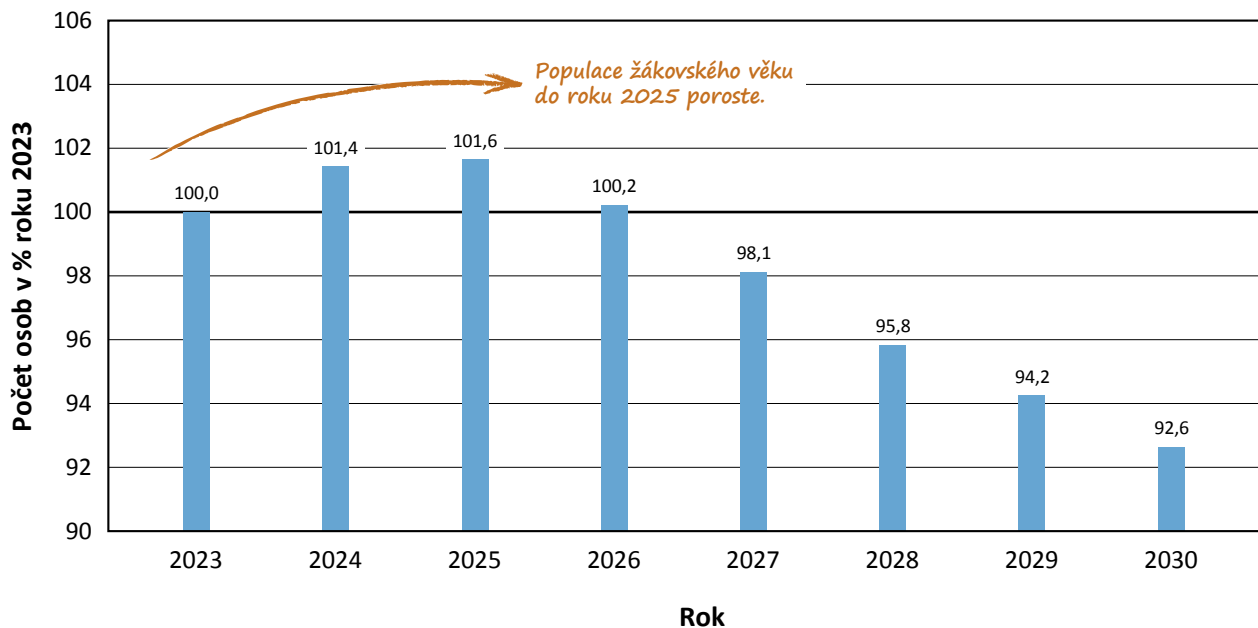
Klíčové bude, zda budou výdaje SR sledovat Střednědobé rozpočtové výhledy SR (SDV SR) z podzimu roku 2025, nebo budou vyšší, pokud se zohlední nová zákonná garance platů na úrovni 130 %. Naše predikce v **Grafu 3** je založena na předpokladu, že se učitelské platy v letech 2024 až 2026 každoročně zvýší pouze o 4 %, zatímco průměrné mzdy v ekonomice podle predikce MF ČR porostou o 6,3 %, 4,6 % a 4,3 %.¹⁵ To by znamenalo další poklesy relativních platů učitelů. V roce 2026 by se tak výrazně přiblížily historickému minimu roku 2015. A výrazně by se vzdálily zákonnému cíli 130 % a opět by patřily k nejnižším v rámci všech zemí OECD.

Optimističtější vývoj v **Grafu 3** by vyžadoval, aby schválené výdaje SR na roky 2025 a 2026 výrazně převyšovaly objemy předpokládané SDV SR. Konkrétně, k pouhému udržení relativních platů učitelů na úrovni roku 2023 by tyto musely v letech 2024 až 2026 růst tempy růstu mezd v ekonomice, tedy 6,4 %, 5,5 % a 4,7 %.

¹⁵ Predikce průměrné mzdy v ekonomice v letech 2024 až 2026 je založena na údajích Makroekonomické prognózy MF ČR z dubna 2024, str. 41, [🔗](#)

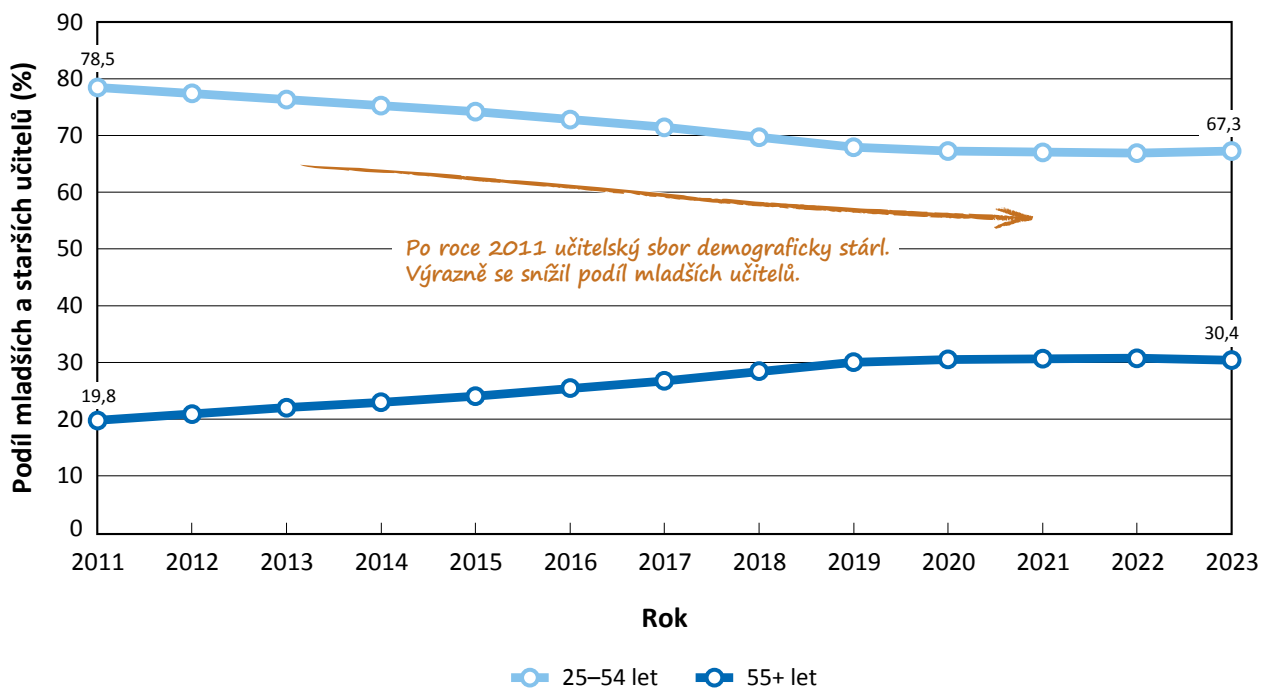

Graf 4.1: Predikce vývoje počtu osob ve věku 3–18 let
(v % stavu počátku roku 2023)

Zdroj: Projekce obyvatelstva České republiky 2023-2010 ČSÚ,
<https://www.czso.cz/csu/czso/projekce-obyvatelstva-ceske-republiky-2023-2100>

Graf 4.2: Vývoj věkové struktury učitelů*
(v %)

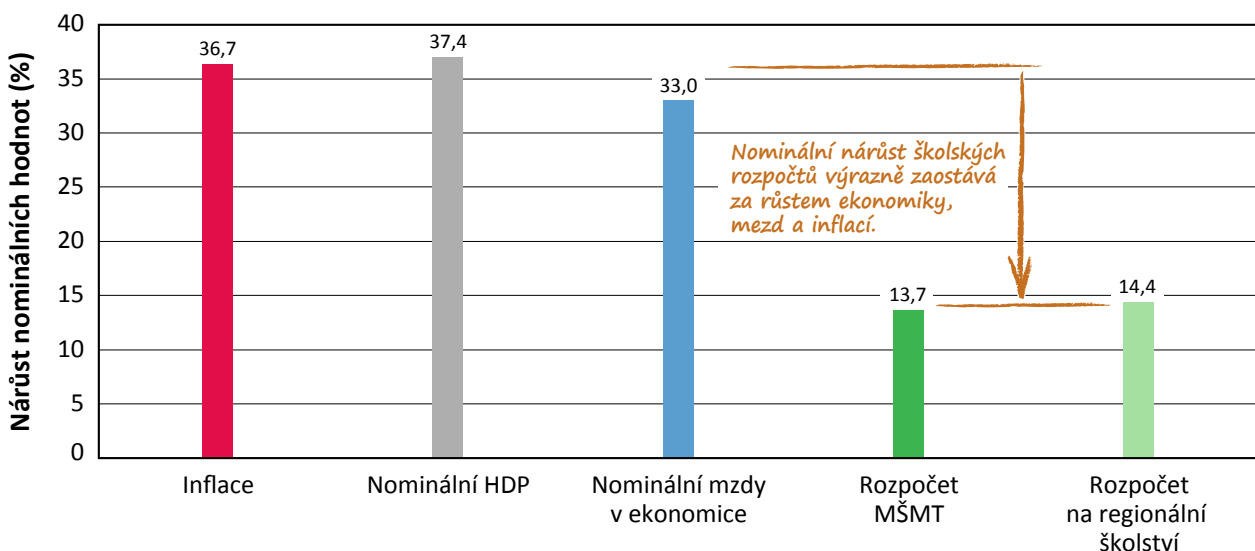

* Učitelé veřejných škol v regionálním školství bez vedoucích pracovníků

Zdroj: Vlastní výpočty D. Münich na datech MŠMT z Informačního systému o platech Ministerstva financí
<https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/genderova-problematika-zamestnancu-ve-skolstvi>

Poněkud jiný pohled s podobnými závěry nabízí srovnání vývoje nominálních hodnot klíčových veličin mezi lety 2021 a 2026 na základě aktuální predikce MF ČR (duben 2024) a Střednědobých výhledů státního rozpočtu (SDV SR) na roky 2025 a 2026 v **Grafu 4.3**. Predikované nárůsty cenové hladiny (+36,7 %), nominálního HDP (+37,4 %) i průměrných mezd v ekonomice (+33,0 %) jsou výrazně vyšší než výhled nárůstu rozpočtu MŠMT (+13,7 %) a jeho části na regionální školství (14,4 %). I zde je zřejmé výrazné zaostávání nominálních hodnot školských rozpočtů za vývojem nominálního HDP a mezd v ekonomice. I zde ale platí, že schválené výdaje SR na roky 2025 a 2026 mohou být výrazně vyšší než výdaje, se kterými se počítá ve SDV SR.

Graf 4.3: Predikované nárůsty klíčových veličin mezi roky 2021 a 2026 (v %)

Zdroj: Údaje HDP za roky 2023–2026 jsou na základě Makroekonomické predikce MF ČR z dubna 2024. Výdaje do roku 2024 včetně jsou na základě schválených státních rozpočtů (SR). V letech 2025–26 na základě Střednědobého výhledu SR na roky 2025 a 2026.

A poslední vlna nabízí výpočetní simulace toho, o kolik by bylo třeba hypoteticky navýšit výdaje MŠMT, aby relativní platu učitelů dosáhly určité úrovně. **Tabulka 3** ukazuje, o kolik by bylo třeba navýšit výdaje SR v letech 2024 až 2026 vůči roku 2023, aby relativní platy učitelů dosáhly určité úrovně. Výpočet předpokládá neměnný počet učitelů v čase. Pokud by v roce 2025 měly relativní platy dosáhnout úrovně rekordního roku 2021, musel by být rozpočet na platy vyšší o **26 mld. Kč** než v roce 2023. Pokud by mělo být v roce 2025 dosaženo průměru zemí OECD, musel by být rozpočet vyšší dokonce o **31,7 mld. Kč**. SDV SR na rok 2025 však předpokládá pro celý rozpočet MŠMT oproti roku 2024 snížení o **2 mld. Kč**. Je zároveň třeba připomenout, že výdaje na platy učitelů představují pouze necelou polovinu výdajů celé rozpočtové kapitoly MŠMT a platy v celém regionálním školství placené ze státního rozpočtu více než 70 %.

Tabulka 3: Nárůsty výdajů na platy učitelů proti roku 2023 (v mld. Kč) potřebné k udržení relativních platů učitelů na různých úrovních

Úroveň relativních platů učitelů	2024	2025	2026
Udržení stavu roku 2023	7,6	14,5	20,7
Udržení stavu roku 2021	18,4	25,9	32,6
Dosažení průměru OECD	23,9	31,7	38,7

Pozn: Podle statistik MŠMT v roce 2023 v regionálním školství pracovalo celkem 146 620 učitelů včetně vedoucích pracovníků (přepočteno na celé úvazky) s průměrným hrubým platem 49 883 Kč, což včetně pojistných odvodů zaměstnavatelů představovalo 118,4 mld. Kč.

3. Učitelé platy v motivačním detailu

V této sekci analyzujeme motivační charakter učitelových platů. Protože učitelství vyžaduje vysokoškolské vzdělání, srovnáváme je s platy ostatních vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců ve vybraných profesích. Pracujeme však s jinými daty než předchozí kapitoly, která umožňují výpočet specifických indikátorů. I proto se hodnoty indikátorů v této kapitole do jisté míry liší od těch prezentovaných v kapitolách předchozích.

Detailní přehled vývoje posledních let poskytuje **Tabulka 4a**. Údaje v ní jsou založeny na vlastních výpočtech z individuálních mzdových výkazů databáze ISPV pro vybrané učitelé profese.¹⁶ Údaje srovnávají nárůsty platů učitelů a mezd v české ekonomice od roku 2017, od kterého se datuje rychlý růst relativních platů učitelů s posledním známým rokem 2023. Zatímco sloupce (7) a (9) uvádí procentní změny mediánových platů, sloupce (8) a (10) změny platů průměrných.¹⁷

¹⁶ V klasifikaci profesí CZ-ISCO jde o: 2341 učitelé na 1. stupni základních škol; 23303 učitelé na 2. stupni základních škol; 2330 učitelé na středních školách (kromě odborných předmětů), konzervatořích a na 2. stupni základních škol.

¹⁷ Rozlišení mezi průměrnými a mediánovými hodnotami je v případě učitelových platů důležité. Průměrné mzdy v ekonomice, a především v podnikatelském sektoru, totiž zvyšují vysoké platy ve vysokých řídicích pozicích, které se v učitelé profesi nevyskytují. Tyto řídicí pozice mimochodem zaujímají dominantně muži, jejichž podíl mezi učiteli je také velmi nízký.

Metodologické poznámky

Při srovnávání relativních učitelských platů v čase a mezi zeměmi je třeba věnovat pozornost detailům metodiky výpočtu. Příčin rozdílů v hodnotách zdánlivě stejných ukazatelů totiž existuje řada, a ne vždy jsou v diskusích použité metodiky a zdroje dat dostatečně objasněny. Důležité je například to, zda platy zahrnují všechny složky včetně odměn vyplácených na konci roku, zda jde o platy včetně vedoucích pracovníků, zda jde o platy pouze učitelů nebo širší skupiny pedagogických pracovníků, zda jsou zahrnuty i školy neveřejné, zda jde o školy základní, či celý sektor regionálního školství včetně škol mateřských a vyšších odborných.

Naše analýza využívá tři datové zdroje, které se v řadě ohledů odlišují: **(1)** mezinárodní statistiky OECD v 1. kapitole; **(2)** Agregátní ukazatele průměrných mezd ČSÚ za celou ekonomiku a MŠMT za školství v 2. kapitole; **(3)** Nami vypočtené indikátory na základě dat mzdových záznamů na úrovni jednotlivců databáze ISPV v 3. kapitole. Pokud není uvedeno jinak, námi uváděné údaje o platech v 3. kapitole představují *průměry měsíčních hrubých platů učitelů veřejných základních škol bez vedoucích pracovníků v ekvivalentech plných úvazků*. V textu používáme termíny *podnikatelský* a *nepodnikatelský sektor*. Česká legislativa (zákoník práce) však tyto pojmy nezná a rozlišuje pouze zaměstnavatele odměňující buď *mzdou*, nebo *platem*. Tradiční termín **podnikatelský sektor** v rámci této studie odpovídá **mzdové sféře** a **nepodnikatelský, resp. veřejný sektor** odpovídá **sféře platové** v pojetí terminologie ISPV.¹⁸

Nárůst průměrných relativních učitelských platů mezi roky 2017 a 2023 (cca 62 %) byl vyšší než růst platů ostatních VŠ vzdělaných zaměstnanců, a to v podnikatelském sektoru (cca 46 %) i nepodnikatelském sektoru (cca 41 %) (**Tabulka 4a**, sloupec 10). Zde musíme připomenout, že základna učitelských platů roku 2017 byla velmi nízká. Zároveň vidíme, že v posledním roce 2023 již růst platů VŠ vzdělaných zaměstnanců začal růst platů učitelů výrazně předbíhat, v podnikatelském i nepodnikatelském sektoru (sloupce 7 a 8).

¹⁸ Metodika IPSV terminologicky rozlišuje platovou a mzdovou sféru. V ISPV se zařazují do mzdové sféry ekonomické subjekty, které odměňují mzdou podle § 109, odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů. Ekonomické subjekty, které přísluší do platové sféry, odměňují platem podle § 109, odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů. Do roku 2010 bylo v ISPV pro mzdovou sféru používáno označení podnikatelská sféra a platová sféra byla označována jako nepodnikatelská sféra. Další informace k databázi ISPV jsou obsaženy v **Příloze 1**.

Tabulka 4a: Učitelé platy v letech 2017 až 2023
(Hrubé měsíční platy učitelů veřejných základních škol [v Kč] a jejich růsty)

	Rok 2017		Rok 2022		Rok 2023		Růst 2022–2023 [%]		Růst 2017–2023 [%]	
	Medián	Průměr	Medián	Průměr	Medián	Průměr	Medián	Průměr	Medián	Průměr
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
Učitelé 1. st. základních škol (nepodnik. sektor) ¹⁾	31 877	31 900	50 075	50 028	51 347	51 407	2,5	2,8	61,1	61,2
Učitelé 2. st. základních škol (nepodnik. sektor) ²⁾	31 426	31 821	49 320	49 944	50 695	51 336	2,8	2,8	61,3	61,3
Učitelé 2. st. a středních škol (nepodnik. sektor) ³⁾	31 764	32 203	50 371	51 098	51 687	52 420	2,6	2,6	62,7	62,8
Vysokoškolsky vzdělání zam. (nepodnik. sektor)	34 978	40 773	51 635	56 895	53 455	59 355	3,5	4,3	52,8	45,6
Vysokoškolsky vzdělání zam. (podnik. sektor)	40 083	51 600	53 574	67 966	57 335	72 531	7,0	6,7	43,0	40,6

Zdroj: Vlastní výpočty na základě ISPV <https://www.ispv.cz/>

a) Výpočet zahrnuje veškeré složky platů a mezd vyplacené během celého kalendářního roku

b) Barvy usnadňují rozlišení rozdílů v uvedených tempech růstu

Klasifikace profesí CZ-ISCO

1) 2341 Učitelé na 1. stupni základních škol

2) 23303 Učitelé na 2. stupni základních škol

3) 2330 Učitelé na stř. školách (kromě odborných předmětů), konzervatořích a na 2. st. základních škol

Tabulka 4b ukazuje mzdy různých skupin zaměstnanců v procentech platů vysokoškolsky vzdělaných celého nepodnikatelského sektoru (tzv. mzdová mezera). V roce 2017 byla záporná mzdová mezera učitelů velmi vysoká. Například průměrná mzdová mezera učitelů 1. stupně ZŠ byla -21,8 % (sloupec (2)). V roce 2022 dosáhla minima -12,1 % (sloupec (4)), aby se v roce 2023 již opět zvětšila na -13,4 % (sloupec (6)). Mzdová mezera vyjádřená mediány je znatelně nižší, protože v podnikatelském i nepodnikatelském sektoru se vyskytují velmi vysoké platy řídicích pozic (zvyšují průměr, nikoliv medián mezd), které se mezi učiteli v podstatě nevyskytují.

Tabulka 4b: Platová mezera v letech 2017, 2022 a 2023
(% rozdíl platů vůči vysokoškolsky vzdělaným pracovníkům nepodnikatelského sektoru)

	Rok 2017		Rok 2022		Rok 2023	
	Mediány	Průměry	Mediány	Průměry	Mediány	Průměry
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Učitelé 1. st. základních škol (nepodnik. sektor) ¹⁾	-8,9	-21,8	-3,0	-12,1	-3,9	-13,4
Učitelé 2. st. základních škol (nepodnik. sektor) ²⁾	-10,2	-22,0	-4,5	-12,2	-5,2	-13,5
Učitelé 2. st. a středních škol (nepodnik. sektor) ³⁾	-9,2	-21,0	-2,4	-10,2	-3,3	-11,7
Vysokoškolsky vzdělání zam. (podnik. sektor)	14,6	26,6	3,8	19,5	7,3	22,2

Zdroj: Vlastní výpočty na základě ISPV <https://www.ispv.cz/>

a) Výpočet zahrnuje veškeré složky platů a mezd vyplacené během celého kalendářního roku

b) Barvy usnadňují rozlišení rozdílů v uvedených tempech růstu

Klasifikace profesí CZ-ISCO

1) 2341 Učitelé na 1. stupni základních škol

2) 23303 Učitelé na 2. stupni základních škol

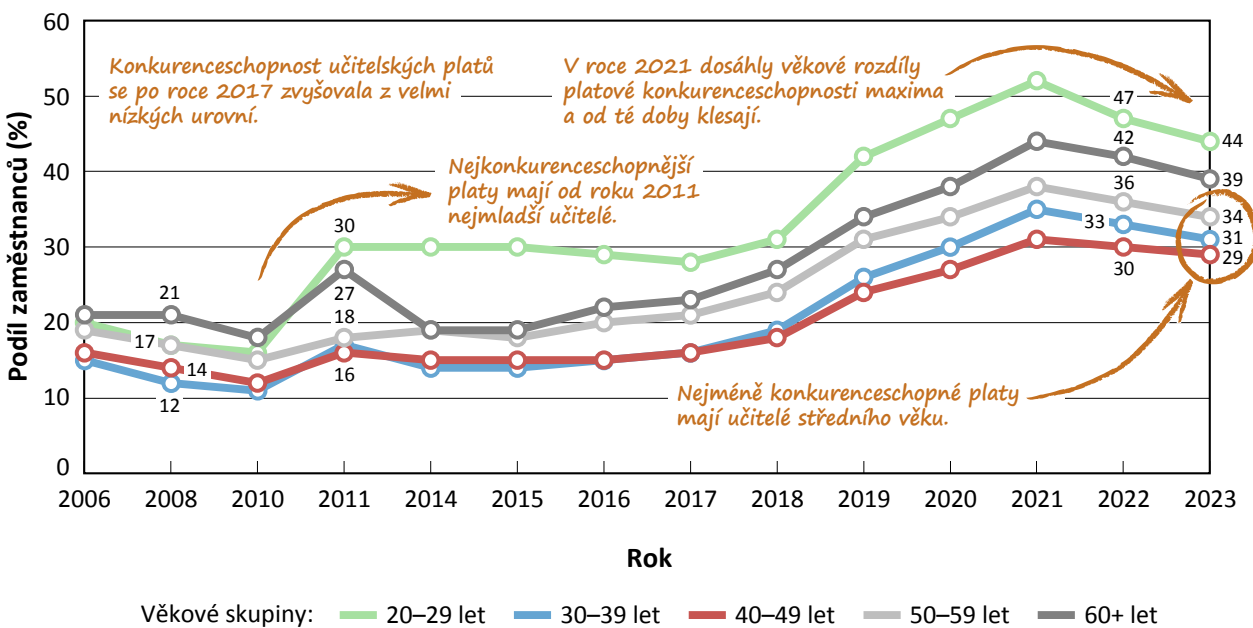
3) 2330 Učitelé na stř. školách (kromě odborných předmětů), konzervatořích a na 2. st. základních škol

Platy učitelů podle věku

Motivační charakter učitelských platů je třeba sledovat i ve věkové dimenzi. Platy v učitelské profesi, stejně jako mzdy v jiných profesích, totiž s věkem, potažmo roky praxe přirozeně rostou, a to hlavně v první polovině kariéry. V **Grafu 5** proto ukazujeme vývoj podílu vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců (podnikatelského i nepodnikatelského sektoru) placených hůře než obdobně starý průměrný učitel.

Po roce 2017 až do roku 2021 se relativní platová pozice učitelů všech věkových skupin výrazně zlepšovala. Po roce 2021 se opět zhoršuje. Nejatraktivnější jsou stále platy nejmladších učitelů do 30 let věku.¹⁹ Naopak nejméně atraktivní jsou platy učitelů středního věku. Atraktivita učitelských platů s lety praxe poměrně rychle klesá, protože ostatním vysokoškolsky vzdělaným vrstevníkům se mzdy s roky praxe v počátku kariéry zvyšují výrazně rychleji. Nízké relativní platy učitelů v pozdním středním věku jsou zřejmě jednou z příčin častějších odchodů z profese v době, kdy se zvyšuje tlak na finanční zajištění bydlení a rodiny. Relativní platy učitelů se začínají zvyšovat až od zhruba 50 let věku. Růst průměrných učitelských platů s lety praxe je pozvolný, ale dlouhodobější než v podnikatelském sektoru. Dosažení vyššího učitelského platu tedy vyžaduje kariérní trpělivost.

Graf 5: Podíl VŠ vzdělaných s platem nižším než průměrný učitel ZŠ

Zdroj: Vlastní výpočty na základě dat ISPV

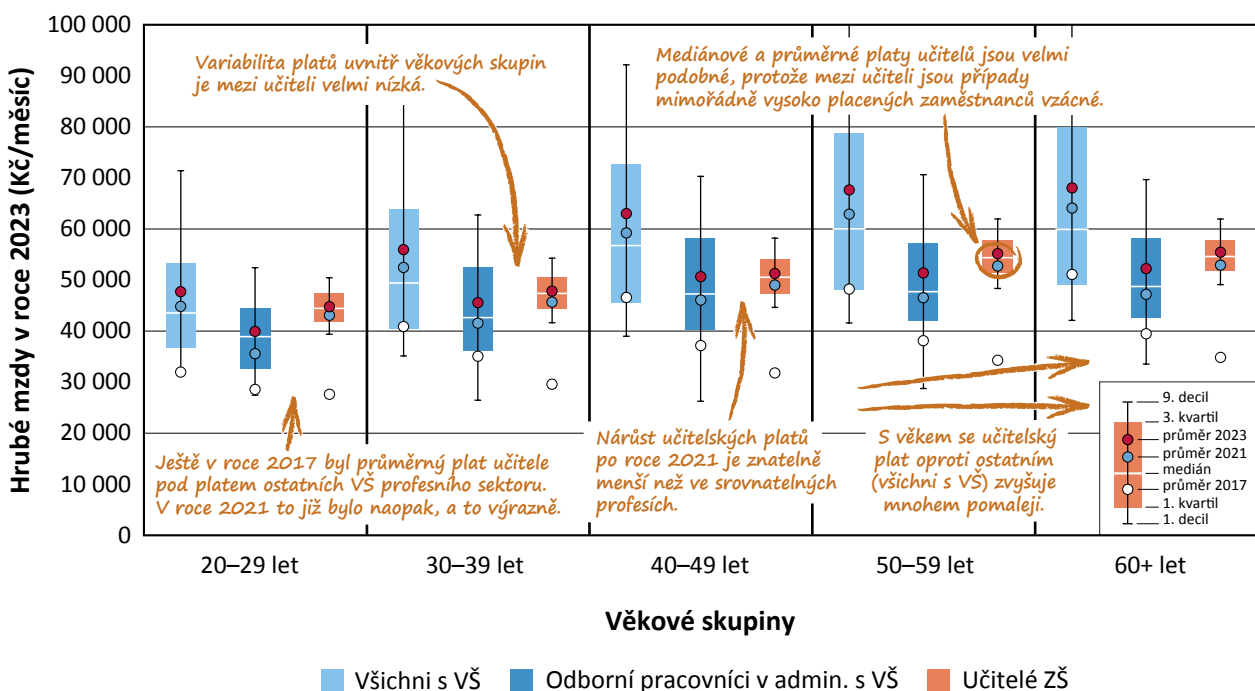
¹⁹ Nejmladší skupina do 30 let věku ale představuje pouze 9 % všech učitelů. Např. skupina 50–59 let představuje 30 %.

Variabilita učitelských platů

Variabilitu učitelských platů, tedy platové rozdíly v rámci věkových skupin, ukazuje **Graf 6** pro poslední známý rok 2023 a průměry za roky 2017 a 2021. Srovnává profesní skupinu učitelů se dvěma skupinami: **(i)** se všemi VŠ vzdělanými zaměstnanci nepodnikatelského sektoru a dále **(ii)** s profesí „odborných pracovníků v administrativě nepodnikatelského sektoru s vysokoškolským vzděláním“. Tyto dvě zaměstnanecké skupiny lze totiž považovat za alternativy k učitelské profesi. **Graf 6** ukazuje mediánové a průměrné hodnoty a hodnoty na úrovni 1. a 3. kvartilu (tj. spodní a horní čtvrtiny) a extrémních hodnot 1. a 9. decilu (tj. spodní a horní desetiny) celé distribuce zaměstnanců. Vedle průměrů za rok 2023 (červené body) jsou uvedeny i průměry za roky 2021 (modré body) a 2017 (bílé body).

Mezi lety 2017 a 2021 je vidět mnohem výraznější zvýšení platů učitelů než obou srovnávaných skupin zaměstnanců. Mezi roky 2021 a 2023 však již růst učitelských platů zřetelně zaostával.

Graf 6: Rozložení platů VŠ vzdělaných v nepodnikatelském sektoru (2023)

Zdroj: Vlastní výpočty na základě dat ISPV

Dále v **Grafu 6** vidíme, že variabilita učitelových platů je proti oběma skupinám nepodnikatelského sektoru extrémně nízká. Velmi nízkou variabilitu učitelových platů v Česku potvrzují i mezinárodní srovnání.²⁰ Zatímco rozdíl mezi 1. a 3. kvartilem platů učitelů, bez ohledu na věkovou skupinu, představuje zhruba 6 tis. Kč, rozdíly v případě administrativních pracovníků představují zhruba 13–16 tis. Kč a v případě všech VŠ vzdělaných dokonce 15–30 tis. Kč, podle věku. Jednak je to zřejmě proto, že plat učitele je dominantně dán „věkovým automatem“ celostátně danými tarify²¹ a rozdíly v kvalitě práce učitelů se proto do platů příliš promítat nemohou.²² Druhým důvodem je velká heterogenita činností a platových úrovní různých oblastí nepodnikatelské sféry, se kterými variabilitu učitelových platů v **Grafu 6** srovnáváme.²³

Variabilita mezd a platů obecně reflektuje rozdílnost profesí a produktivit zaměstnanců, nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce, regionální mzdové rozdíly²⁴ a řadu dalších faktorů. Z tohoto pohledu je učitelová profese co do profesních nároků v rámci věkových skupin velmi homogenní, role tržní nabídky a poptávky je malá a dominantní roli hrají tarify (tabulkové platy). Přitom řada studií²⁵ ukazuje, že co do přidané hodnoty vzdělání žáků díky učitelům existují velké rozdíly. Příliš paušalizované platy uvnitř věkových skupin totiž vedou k platovému nedocení a nedostatečnému zájmu o profesi. To je spojeno s rizikem odchodů kvalitnějších učitelů z profese a nezájmem o profesi v řadách nejmladších generací k profesi učitele disponovaných.

Věkový profil relativních platů potom potvrzuje důležitý fenomén, který ukázal už **Graf 6**. Tedy, že relativní platy učitelů jsou nejnižší ve středním věku. Zde je třeba vnímat, že pracovní náplň profese učitele se s lety praxe zpravidla příliš nemění. Naopak u mnoha ostatních VŠ vzdělaných zaměstnanců s lety praxe dochází ke kariérenímu postupu do zodpovědnějších a lépe placených pozic. Zde se zřejmě projevuje pokračující absence kariéreního řádu²⁶ a standardů kvality výkonu učitelového povolání. Velmi nízkou provázanost mezi délkou profesní praxe a platem učitelů v ČR dokladují také každoroční mezinárodní srovnání OECD.²⁷

²⁰ Viz Obrázek D3.2 na str. 381 v publikaci *Education at a Glance, 2023*: [↗](#)

²¹ Užitečný informační nástroj o tarifech představuje aplikace *Platové tabulky* pro chytré telefony [↗](#)

²² Více o rozdílech ve funkční gramotnosti českých učitelů v mezinárodním srovnání v IDEA (2018b) a o dopadech na dlouhodobý ekonomický růst ve studii IDEA (2019b).

²³ Rozdíly platové rovně v různých oblastech nepodnikatelského sektoru prezentuje studie IDEA (2/2022). [↗](#)

²⁴ Regionální variabilitou učitelových platů, absolutní i relativní úrovně, se zabývala studie IDEA 3/2020.

²⁵ Viz přehled Hanushek (2011).

Studie IDEA (2019), *Kvalita práce učitelů, vzdělanost, ekonomický růst a prosperita České republiky*. [↗](#)

²⁶ Poslední neúspěšný pokus o prosazení kariéreního systému popisuje Michek a Spilková (2021). [↗](#)

²⁷ *Education at a Glance, 2023*, OECD. [↗](#)

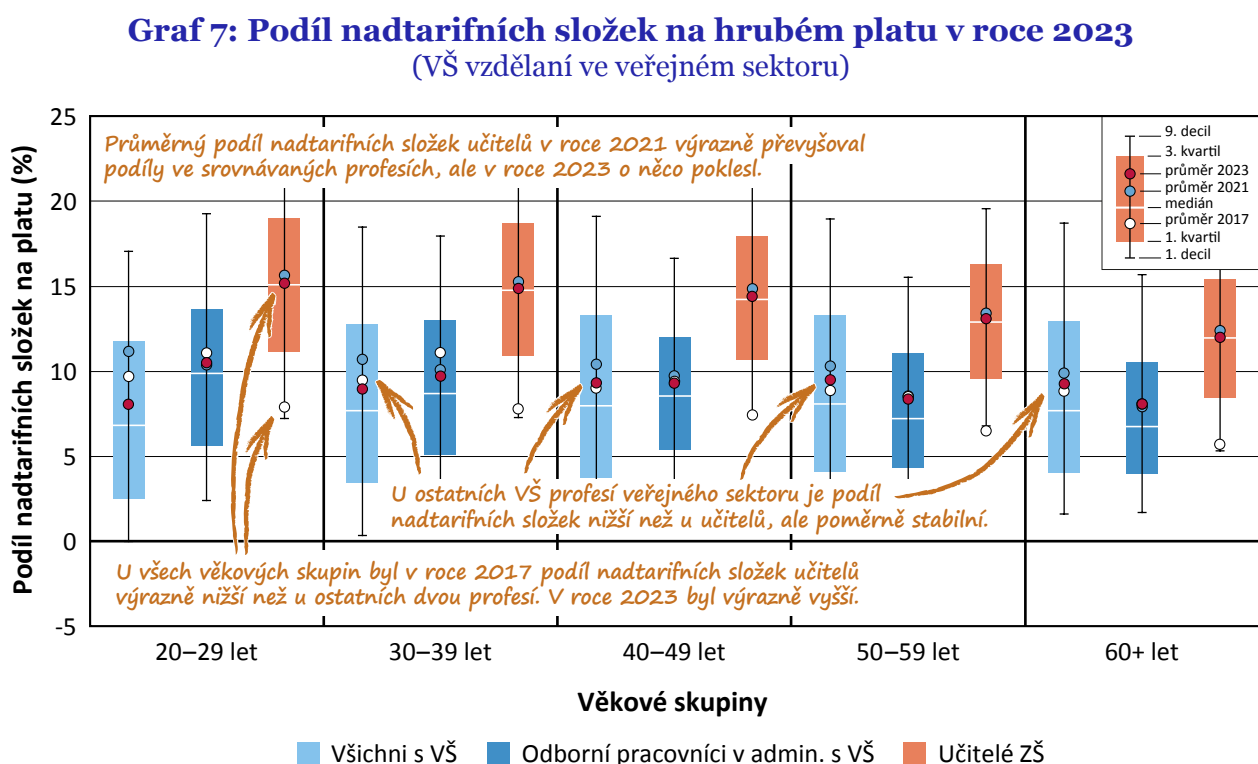

Za pozornost také stojí skutečnost, že v případě učitelů se mediány a průměry mezd v podstatě neliší. V případě dalších dvou srovnávaných profesí však průměry mediány znatelně převyšují. Je to dáno již zmíněným výskytem velmi vysokých platů v těchto profesích, což není případ učitelů.

Nadtarifní složky platů

Nadtarifní složky platů²⁸ představují důležitý nástroj řízení ve školách. Mohou mít charakter pravidelných či ad-hoc definovaných příplatků a bonusů odměňující úsilí, zodpovědnost, přístup k práci učitelů a její kvalitu a mohou (ale nemusí²⁹) tak fungovat i jako motivační nástroje.³⁰

Graf 7 ukazuje rozložení podílu nadtarifních složek na platech uvnitř věkových skupin v roce 2023 a průměry z let 2017 a 2021. Opět jsou pro srovnání učitelů uvedeny i další dvě skupiny VŠ vzdělaných zaměstnanců veřejného sektoru.

Zdroj: Vlastní výpočty na základě dat ISPV

²⁸ Z dat MF ČR lze zjistit, že v případě učitelů mezi nadtarifními složkami platu dominují Příplatek za vedení, Příplatek osobní, Příplatek zvláštní, Příplatek za přímou pedagogickou činnost nad stanovený rozsah, Odměny a Cílové odměny. Odměny představují více než 3/4 sumy Příplatků a Odměn.

²⁹ Odměny nutně nemusí hrát pozitivní roli, obzvláště v prostředí bez kariérního řádu a se slabým metodickým vedením školních managementů, jako máme v ČR. Rozdělování odměn je na rozhodnutí ředitele. Pokud ředitel neví, jak tento nástroj používat a věc nedokáže dobře komunikovat s pedagogickým sborem, mohou výraznější odměny ve škole vyvolávat napětí. Proto je také třeba dbát na dobře a transparentně nastavená kritéria.

³⁰ Nadtarifní složky však např. nepředstavují odměnu za navíc odučené hodiny.

Průměrný podíl nadtarifních složek na platech učitelů mezi roky 2017 a 2021 výrazně narostl a v roce 2021 výrazně převyšoval podíl v obou srovnávaných profesích. Po roce 2021 došlo u všech skupin k mírnému poklesu tohoto podílu. Variabilita podílu je v současnosti také poměrně podobná.

Rozdíly v podílu nadtarifních složek jsou podobné a s věkem se příliš nemění. Průměrný podíl v roce 2023 byl nejvyšší u nejmladších (15 %) a klesal s věkem na cca 12 % u nejstarších (červené body). Tento podíl je však stále nižší než 20 %, který předpokládá aktualizované programové prohlášení vlády.³¹ Pokles podílu s věkem je primárně způsoben růstem průměrného platu s věkem (jmenovatel v podílu ukazatele v **Grafu 6**). Rozdíl roku 2023 proti roku 2021 (modré body) je minimální. Je však třeba připomenout, že ještě v roce 2017 se podíl u učitelů pohyboval na diametrálně nižší úrovni pouhých 6 až 7 % (bílé body).

Za pozornost opět stojí skutečnost, že v případě učitelů v podstatě není rozdíl mezi průměrnými a mediánovými hodnotami. V případě obou srovnávacích profesí průměr mediány znatelně převyšuje. Opět je to dáno výskytem menšího počtu velmi vysokých odměn v těchto profesích, což není případ učitelů.

Širší souvislosti

Naše analýza ukazuje, že relativní platy učitelů vůči průměrným mzdám v české ekonomice i vůči vysokoškolsky vzdělaným zaměstnancům patřily až do roku 2017 k nejnižším mezi nejvyspělejšími zeměmi světa (OECD). V roce 2021 sice dosáhly historického maxima, ale zdaleka ještě nedosáhly úrovně 130 % slibované předchozí a současnou vládou, zakotvené nově zákonem, a tedy ani průměru zemí OECD. Od roku 2022 se trend obrátil a pokles pokračoval i v roce 2023. V současnosti roku 2024 se relativní platy českých učitelů pohybují výrazně pod průměrem zemí OECD.

Pozitivní dopad platů na zájem o učitelskou profesi vyžaduje, aby byl výhled relativní platové úrovně dlouhodobě věrohodný. Jen tak lze očekávat trvale vyšší zájem o učitelskou profesi jak v řadách absolventů středních škol (zájem o studium pedagogických a učitelských oborů), tak mezi těmi, kteří dříve z učitelské profese odešli, a také mezi zájemci z jiných profesí. V dlouhodobějším horizontu to také může posílit výběrovost učitelské

³¹ Aktualizované programové prohlášení vlády z 1. března 2023: „Důraz budeme klást na udržení 20% podílu nadtarifních složek platu a jejich efektivní využívání.“ [🔗](#)

profese orientované na kvalitu práce učitelů. Tomuto tématu se v poslední době věnovaly studie Koucký a kol. (2020), Korbel a Prokop (2021) a Federičová (2024).

Nové zákonné zakotvení relativní úrovně učitelových platů na úrovni 130 % průměrných mezd v české ekonomice mělo potenciál zvýšit věrohodnost závazku dlouhodobého udržení relativní úrovně platů v očích potenciálních zájemců o tuto profesi. Věrohodnost však snižuje vývoj po roce 2021 a nepřehledné diskuse o alternativních výpočetních základech, kterých by se mohlo k výpočtu relativních platů použít. Oslabuje to těžko získávanou důvěru veřejnosti a zájemců o učitelkou profesi po roce 2017.

K atraktivitě učitelové profese kromě relativních platů přispívá i jejich vazba na dosaženou délku praxe a podíl zásluhové nadtarifní složky. Délka praxe se promítá do relativní platové úrovně mnohem pomaleji než u většiny ostatních profesí. S věkem tak atraktivita učitelové profese klesá. V případě podílu nadtarifních složek platů došlo v letech 2018–2021 k výraznému zlepšení a v letech 2022–2023 se situace příliš nezměnila. Navíc zde působí další velmi důležité faktory, jako jsou pracovní podmínky a možnosti kariérního růstu, kde dosud k výraznějším zlepšením nedochází.

Klesající relativní platy učitelů snižují zájem o profesi mezi mladými. To prohlubuje demografické stárnutí učitelového sboru. Výrazně vyšší tarifně určené platy profesně starších učitelů potom zvyšují náklady na učitele a při daném objemu prostředků snižují objem nadtarifních složek platu a ještě více tlačí na nízké platy učitelů mladších.

Klesající relativní platy učitelů posledních let a jejich nejistý vývoj v letech dalších snižuje atraktivnost učitelové profese v očích intelektuálně disponovaných mladých zájemců, zvyšuje pravděpodobnost odchodů dobrých učitelů středního věku a vede k pokračujícímu demografickému stárnutí učitelového sboru. To může mít v dlouhodobějším horizontu negativní dopady na kvalitu učitelů a jejich práce, potažmo kvalitu vzdělávání.

Reference

ČSÚ (2024). *Mzdy, náklady práce - časové řady* ▶

Golsteyn, B. H. H., Vermeulen, S. a de Wolf, I. (2016). *Teacher literacy and numeracy skills: international evidence from PIAAC and ALL*. *De Economist*, 164(4), 365–389.

Hanushek, E. A. (1971). *Teacher characteristics and gains in student achievement: estimation using micro data*. *The American Economic Review*, 61(2), 280–288.

Hanushek, E. A. (2011). *The economic value of higher teacher quality*. *Economics of Education Review*, 30(3), 466–479.

Hanushek, E. A., Piopiunik, M. a Wiederhold, S. (2019). *The value of smarter teachers: international evidence on teacher cognitive skills and student performance*. *The Journal of Human Resources*, 54(4), 857–899.

Hanushek, E. A. a Rivkin, S. G. (2004). *How to improve the supply of high quality teachers*. *Brookings Papers on Education Policy*, 2004(7), 7–44.

Hanushek, E. A. a Rivkin, S. G. (2006). *Teacher quality*. In: *Handbook of the Economics of Education*, Vol. 2, Amsterdam: North Holland, 1052–1078.

IDEA 2024, Federičová, M. *(Ne)zájem žáků o učitelkou profesi: mezinárodní srovnání* ▶

IDEA 2023, Münich, D. a Smolka, V. *Platy učitelů v roce 2022 a výhled: cesta z propasti a zase zpět?* ▶

IDEA 2023, Korbek, V., Münich, D. a Smolka, V. *Platy ředitelů škol: dlouho ve stínu pozornosti* ▶

IDEA 2022, Federičová, M. a Pertold, F. *Odchody z učitelské profese v Evropě* ▶

IDEA 2022, Münich, D. a Smolka, V. *Platy učitelů v roce 2021: vrchol dosažen, a co dál?* ▶

IDEA 2021, Münich, D. a Smolka, V. *Platy učitelů v roce 2020 a výhled: Usne Česko na vavřínech?* ▶

IDEA 2020, Münich, D. a Smolka, V. *Platy učitelů v roce 2019: Blýská se na lepší časy?* ▶

IDEA 2019, Münich, D. a Smolka, V. *Platy českých učitelů: nová naděje* ▶

IDEA 2019b, Krajčová, J. a Münich, D. *Kvalita práce učitelů, vzdělanost, ekonomický růst a prosperita České republiky* ▶

IDEA 2018, Münich, D. a Smolka, L. *Vyšší platy učitelů: sliby, sliby, sliby* ▶

IDEA 2018b, Krajčová, J. a Münich, D. *Intelektuální dovednosti českých učitelů v mezinárodním a generačním srovnání* ▶

IDEA PRO VOLBY 2017a, Münich, D. *Platy učitelů ve volebních programech: přehled a rozbor* ▶

IDEA PRO VOLBY 2017b, Münich, D. *Nízké platy učitelů: hodně drahé šetření* ▶, interaktivní mapa platů učitelů ▶

IDEA 2016, Münich, D. & Smolka, V. *Platy českých učitelů zůstávají velmi nízké* ▶

IDEA 2015, Münich, D. Perignáthová, M. Zapletalová, L., Smolka, V. 2015. *Platy učitelů českých základních škol: setrvale nízké a neatraktivní* ▶

IDEA 2012, Münich, D. Straka, J. *Být či nebýt učitelem: platy českých učitelů pohledem nákladů ušlých příležitostí a širší souvislosti* ▶

ISPV (2024). *Informační systém o průměrném výdělku* ▶

Korbek, V. a Prokop, D. (2021). *Proč se lidé nehlásí ke studiu učitelství a jak to změnit?* ▶

Koucký, J. (2021). *Srovnání mzdového vývoje ve školství a v české ekonomice 2015–2020* ▶

Koucký, J. (2020). *Důvody nedostatku učitelů* [▶](#)

MF ČR (2024). *Makroekonomické predikce a průzkumy Ministerstva financí* [▶](#)

Michek, S. a Spilková, V. (2021). *Pád kariérního systému pro pedagogické pracovníky v roce 2017 – případová studie vzdělávací politiky*. *Pedagogika*, 71(3), 323–350 [▶](#)

OECD (2023). *Education at a glance 2023*. ISBN 9789264666894 [▶](#)

Rozkocová, A. a Urbánek, P. (2017). *Fluktuace učitelů: vybrané zahraniční teorie a výzkumné přístupy*. *Studia Paedagogica*, 22(3), 25–40 [▶](#)

Příloha 1: Popis databáze ISPV

Mikroekonomická srovnání platů a mezd jsou založena na nejvěrohodnějších a nejkompletnějších údajích, které jsou pro tento účel v České republice (ČR) dostupné. Jde o údaje z Informačního systému o průměrném výdělků (ISPV), které ze mzdových databází ekonomických subjektů zpracovává firma TREXIMA, spol. s r.o.

Údaje ISPV mají řadu předností: **(i)** Obsahují platy učitelům skutečně vyplacené včetně všech jejich složek, jako jsou například odměny, **(ii)** zahrnují období celého kalendářního roku včetně měsíců, kdy byly vyplaceny půlroční a roční odměny, **(iii)** obsahují informace o výši úvazku, resp. odpracované době, takže je možný přepočítání na plné úvazky³², **(iv)** zahrnují téměř všechny veřejné základní školy, **(v)** obsahují informace o místě pracoviště, věku, pohlaví a výši dosaženého vzdělání pracovníků, což umožňuje učitele srovnávat s ostatními pracovníky podobných charakteristik, **(vi)** umožňují srovnání platů jiných profesí počítaných stejnou metodikou.

---

³² Podrobnosti ke konceptu přepočtených počtů viz [▶](#)

Předchozí studie IDEA

2024

Reforma veřejných zakázek s jedinou nabídkou: více konkurence, nižší cena.

Vítězslav Titl, červen 2024 [▶](#)

(Ne)zájem žáků o učitelskou profesi: mezinárodní srovnání. Miroslava Federičová,

březen 2024 [▶](#)

Analýza příjmů státního rozpočtu 2024 ve světle předkrizového roku 2019. Petr Janský,

Daniel Kolář, březen 2024 [▶](#)

2023

Analýza výdajů státního rozpočtu 2024 ve světle předkrizového roku 2019. Petr Janský,

Daniel Kolář, listopad 2023 [▶](#)

Přijímačky na střední školy: promyšlený mechanismus nebo velká národní loterie?

Tomáš Protivínský, říjen 2023 [▶](#)

Máme příliš mnoho vysokoškoláků? Co lze vyčíst z celoživotních mzdových profilů.

Taras Hrendash, Štěpán Jurajda, Daniel Münich, Pavla Doleželová, Pavel Mrázek,

listopad 2023 [▶](#)

Platy učitelů v roce 2022 a výhled: cesta z propasti a zase zpět. Daniel Münich,

Vladimír Smolka, září 2023 [▶](#)

Dopady exekucí a nezaměstnanosti na podporu krajní pravice, levice a populismu v České republice v letech 2001–2017. Jakub Grossmann, Štěpán Jurajda,

Lucie Zapletalová, září 2023 [▶](#)

Kdo je nejvíce zasažen růstem cen? Rozdíly v inflaci pro různé domácnosti 2020–2023.

Petr Janský, Daniel Kolář, Marek Šedivý, červenec 2023 [▶](#)

Platy ředitelů škol: dlouho ve stínu pozornosti. Václav Korbel, Daniel Münich,

Vladimír Smolka, červen 2023 [▶](#)

Rozdíly nákladnosti vysokoškolského výzkumu mezi vědními oblastmi: Jak moc se liší od „KENŮ“ ve výuce? Martin Srholec, červen 2023 [▶](#)

Are Subsidies to Business R&D Effective? Regression Discontinuity Evidence from the TA CR ALFA Programme. Matěj Bajgar, Martin Srholec, květen 2023 [▶](#)

Generace X a Y očima dat: Když byli rodiče mladí jako my. Eva Peňázová, Michal Šoltés, květen 2023 [▶](#)

(Ne)zvyšování sociálních dávek v letech 2012–2023: přehled. Petr Janský, Daniel Kolář, duben 2023 [▶](#)

Snižila by větší bytová výstavba cenový růst nemovitostí v letech 2013–2021?

Pravděpodobně ne. Roman Šustek, Lucie Zapletalová, březen 2023 [▶](#)

Vývoj postojů české veřejnosti k válečným uprchlíkům z Ukrajiny. Daniel Münich,

Tomáš Protivínský, únor 2023 [▶](#)

Pandemie a očekávání rodičů ohledně návratnosti investic do vzdělávání dětí.

Václav Korbel, únor 2023 [▶](#)

Ruce a mozky českých žen stále nevyužity. Jakub Grossmann, Daniel Münich,

leden 2023 [▶](#)

2022

Vliv zvýšení rodičovského příspěvku na participaci žen na trhu práce. Jakub Grossmann, Filip Pertold, Michal Šoltés, Matěj Šarboch, Lucie Zapletalová, listopad 2022 [▶](#)

Nárůst cen energií a zvýšení příspěvku na bydlení v lednu 2022: Pomohlo to?

Filip Pertold, Petr Pleticha, září 2022 [▶](#)

Platy učitelů v roce 2021: vrchol dosažen a co dál? Daniel Münich, Vladimír Smolka,

srpen 2022 [▶](#)

Publikační výkonnost panelistů Grantové agentury ČR (2019–2021). Matěj Bajgar,

září 2022 [▶](#)

Kompenzace ztráty příjmů v pandemii covid-19: vítězové a poražení. Klára Kalíšková,

Lucie Zapletalová, srpen 2022 [▶](#)

Rozdíly v přísnosti známkování žáků a dopady na vzdělanostní aspirace. Daniel Münich,

Tomáš Protivínský, červen 2022 [▶](#)

Chudoba a sociální dávky v sociálně vyloučených lokalitách. Miroslava Federičová,

Klára Kalíšková, Lucie Zapletalová, červen 2022 [▶](#)

Dlouhodobá dědictví osvobození Sudet Rudou a americkou armádou. Jakub Grossmann,

Štěpán Jurajda, květen 2022 [▶](#)

Odchody z učitelské profese v Evropě. Miroslava Federičová, Filip Pertold, březen 2022 [▶](#)

Intenzita používání vyučovacích metod učiteli a jejich vztah s výsledky vzdělávání.

Václav Korbel, březen 2022 [▶](#)

Spočítali jsme za vás: Dopady zrušení superhrubé mzdy, snížení odvodů na sociální pojištění a zavedení daňových prázdnin. Klára Kalíšková, Michal Šoltés, leden 2022 [▶](#)

Nárůst o 395 miliard Kč oproti roku 2019: Kam směřoval první návrh výdajů státního rozpočtu na rok 2022. Daniel Kolář, Petr Janský, leden 2022 [▶](#)

Státní zaměstnanci a úředníci: kde pracují a za kolik? Daniel Bartušek, Petr Bouchal,

Petr Janský, leden 2022 [▶](#)

Nemocenské pojištění: co způsobilo zavedení karenční doby? Jakub Grossmann,

Lucie Zapletalová, leden 2022 [▶](#)

2021

Standardní granty GA ČR a publikační výkonnost vědců: Kontrafaktuální analýza projektů udělených v letech 2005–2014. Matěj Bajgar, říjen 2021 [▶](#)

Jaké změny v rodinné politice slibují volební programy politických stran? Shrnutí a rozbor. Michal Ostrý, Filip Pertold, září 2021 [▶](#)

Finanční podpora vysokoškolských studentů v České republice: Rekonstrukce systému nutná. Daniel Münich, Otakar Kořínek, září 2021 [▶](#)

Platy učitelů v roce 2020: Usne Česko na vavřínech? Daniel Münich, Vladimír Smolka, srpen 2021 [▶](#)

Maminka nebo školka? Dopady prodloužení čerpání rodičovského příspěvku na budoucí vzdělání a pracovní uplatnění dětí. Alena Bičáková, Klára Kališková, Lucie Zapletalová, srpen 2021 [▶](#)

Zásah nutný: dopady budoucího ekonomického vývoje a pandemických opatření na příjmy a výdaje systému veřejného zdravotního pojištění. Lucie Bryndová, Lenka Šlegerová, červen 2021 [▶](#)

Kdo v první vlně pandemie zachránil zaměstnance? Analýza čerpání podpory programu Antivirus B. Štěpán Jurajda, Pavla Doleželová, Lucie Zapletalová, duben 2021 [▶](#)

Práce z domova: možnost, nebo nutnost? Jakub Grossmann, Václav Korbel, Daniel Münich, březen 2021 [▶](#)

Výluka prezenční výuky během pandemie covid-19: odhad neviditelných ekonomických ztrát. Ole Jann, Daniel Münich, Lucie Zapletalová, duben 2021 [▶](#)

Společenský status učňovského vzdělávání v České republice: vývoj posledních 15 let a srovnání se zahraničím. Václav Korbel, Daniel Münich, únor 2021 [▶](#)

Studie z předchozích let jsou k dispozici na:

<https://idea.cerge-ei.cz/vystupy/studie>

Upozornění: Tato studie reprezentuje pouze názory autorů, a nikoli oficiální stanovisko Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy, CERGE.

Warning: This study represents only the views of the authors and not the official position of the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences, v. v. i. as well as the Charles University, Center for Economic Research and Graduate Education.

Platy učitelů v roce 2023 a výhled: jízda z kopce

Studie 4/2024

© Daniel Münich, Vladimír Smolka

Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i., 2024

ISBN 978-80-7344-716-8 (Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i.)

Zaujala vás tato studie?

Podpořte nezávislý akademický výzkum
dopadů veřejných politik ČR
a přispějte na naši činnost,
abychom mohli napsat další.

IDEA se v rámci Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. podílí na aktivitách Strategie AV21
IDEA at the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences participates in the Strategy AV21 activities

---

Platy učitelů v roce 2023 a výhled: jízda z kopce

Studie Institutu pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA)

O IDEA

Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) je nezávislý think-tank zaměřující se na analýzu, vyhodnocování a vlastní návrhy veřejných politik. Doporučení IDEA vychází z analýz založených na faktech, datech, jejich nestranné interpretaci a moderní ekonomické teorii.

IDEA je think-tank Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. a vznikla z iniciativy a pod vedením prof. Jana Švejnara. Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i. (NHÚ – angl. zkratka EI) tvoří společné akademické pracoviště CERGE-EI spolu s Centrem pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy (anglická zkratka CERGE).

Principy fungování IDEA

1. Vytváření shody na základě intelektuální otevřenosti – přijímání volné soutěže myšlenek, otevřenost podnětům z různých částí světa, přehodnocování existujících stanovisek vzhledem k novým výzvám.
2. Využívání nejvhodnějších teoretických a praktických poznatků – snaha o rozvinutí postupů na základě nejlepších teoretických i praktických poznatků (z České republiky i ze zahraničí).
3. Zaměření aktivit na vytvoření efektivní politiky a strategie České republiky – doplňovat akademické instituce vytvářením podkladů efektivním a operativním způsobem.

Pokud chcete dostávat do své emailové schránky informace o připravovaných studiích a akcích IDEA, napište nám na

idea@cerge-ei.cz

About IDEA

The Institute for Democracy and Economic Analysis (IDEA) is an independent think tank focusing on policy-relevant research and recommendations. IDEA recommendations are based on high quality data, objective evidence-based analysis, and the latest economic theories.

IDEA is a think tank at the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences and is led by its founder, Prof. Jan Švejnar. The Economics Institute (EI) of the Czech Academy of Sciences forms part of a joint workplace, CERGE-EI, together with the Center for Economic Research and Graduate Education of the Charles University (CERGE).

IDEA's Working Principles

1. We build consensus on the basis of intellectual openness – we believe in a free competition of ideas, are open to initiatives from various parts of the world, and constantly review existing opinions in the light of new challenges.
2. We make use of the most appropriate theoretical and empirical findings, and strive to develop methods based on the best theoretical and practical knowledge (both from the Czech Republic and from abroad).
3. We focus on creating effective policy and strategy for the Czech Republic, complementing academic institutions by producing materials in a constructive, practical format.

If you would like to receive regular information about the latest IDEA studies and events please subscribe to our mailing list by contacting

idea@cerge-ei.cz

PROJEKT NÁRODOHOSPODÁŘSKÉHO ÚSTAVU AKADEMIE VĚD ČR

<http://idea.cerge-ei.cz>